

Met mijn ziel onder mijn arm

Ontmoeting met Riet Fiddelaers-Jaspers

Door Susan Moll

Naar aanleiding van het nieuwe boek van Riet Fiddelaers, dat veel indruk op me gemaakt heeft, wilde ik graag een interview met haar houden voor Keerpunt.

Dat heeft heel wat voeten in de aarde gezien ons beider drukke agenda's. Meteen leer ik Riet ook daardoor kennen: snel reagerend op de mail, meedenken en oplossingen zoekend die voor beiden prettig zouden zijn. Uiteindelijk zien we elkaar halverwege in wegrestaurant De Lucht, in Bruchem. Het is een schitterende herfstdag. De Randstad verlatend, rijd ik langs weilanden, bomen die van kleur verschieten en hun bladeren aan het verliezen zijn. Verlies, rouw..daar zouden we het over hebben. Wat wil ik haar vragen over zo een af boek? Ik vind alles aan het boek "Met mijn ziel onder mijn arm" heel raak. Een dik kartonnen koft, aardige illustraties, lay out die een tien verdient, de vormgeving is al aantrekkelijk! Dan de inhoud: een persoonlijk verhaal neemt de lezer mee langs theorie en cursief gedrukte situaties die uit het leven gegrepen zijn. Samenvattingen aan het eind van elk hoofdstuk, uitgebreide literatuurlijst voor de liefhebber.

Wat me fascineert is dat het boek ook bij mij tegelijk een parallelproces oproept: komt het door de persoonlijke verhalen van Riet. Die gevoelsinkijkjes resoneren bij het eigen verhaal van de lezer. Dat geeft de professional die dat leest een extra verdieping, reflectie op het eigen verleden, waarna met (nog meer) mildheid naar de cliënt gekeken kan worden. Hier heb ik het met Riet over. Ze vertelt dat zij bewust die persoonlijke verhalen inzet, om te openen en verdiepen. De doelgroep van het boek is de professional, de student in de vele scholingssituaties waar Riet als gastdocent gevraagd wordt, naast de eigen opleiding (post-HBO opleiding Land van Rouw die Riet samen met Sabine Noten heeft ontwikkeld) als ook voor cliënten die niet meer midden in hun rouw zitten maar wel dreigen vast te lopen. Mensen die vanuit de metapositie naar het

verlies, het rouwen willen kijken. Het boek geeft een theoretisch kader, namelijk de verlies cirkel, die in de diverse hoofdstukken wordt uitgewerkt.

Riet is een vakvrouw, ze heeft veel geschreven over dit onderwerp. Op dit moment zijn er net twee boeken (tegelijk) van haar uitgekomen. Het andere boek heet 'De rouwende school'. Zij heeft het talent deskundig, theoretisch onderbouwd en tegelijk laagdrempelig te zijn. Deze vrouw weet waar ze het over heeft, ook door haar eigen levenservaring. Ze heeft het door- en beleefd, alsook in talloze leersituaties mee mogen maken. We spreken wat over situaties, zoals het verhaal van een gezin dat in één jaar twee zoons verloor door een ongeval. Deze moeder met haar verdriet was één van de lezers van dit boek. "Ik kan er niets mee!", was haar eerste reactie, "al die theorie over dat soort dingen. "Onlangs mailde ze en vertelde dat ze het boek opnieuw gelezen had en dingen las die ze de eerste keer niet had kunnen lezen. Nu geeft ze aan dat er kwartjes zijn gevallen.

Met haar man en hun beide kinderen is een familiebedrijf tot stand gekomen. De echtgenoot van Riet en de jongste dochter Renske begeleiden uitvaarten, de oudste dochter Hanneke runt Uitgeverij In de Wolken, waar de meeste van de boeken van Riet uitkomen. Wat een rijkdom, dat zo dichtbij te mogen hebben, in de beleving, in het werk. Riet vertelt er open over, evenals over Mats en Joris, de twee kleinzonen. Het thema uit het boek, dat wat speelt in ons aller leven, 'er mogen zijn', gezien worden, ervaart Riet ook bij haar echtgenoot. In het dankwoord schrijft ze "voor mijn man, bij wie ik altijd terecht kon." Hij leest de drukproef en zegt dat hij het daar niet mee eens is. "Hoezo?" schrijft Riet toch wat, "terecht kan. Dat moet het zijn" corrigeert hij haar.

Intimiteit en seksualiteit zijn onderwerpen die kort, mede in de verlies cirkel, aan bod komen. Over deze onderwerpen wil Riet, samen met Sabine Noten, in een volgend boek uitweiden. Sue

Johnson ('Houd me vast') met haar visie op hechting, die ook later in het leven kan, met de partner, is één van de onderzoekers waar zij uit put. Ze vertelt me dat in de opleiding, als dit thema aan bod komt, het een ware Aha-belevens is, mannen gaan vaker iets doen, terwijl (hun) vrouwen liever erover praten; emoties willen delen. Terwijl de man de schuur opruimt na een groot verlies, zit zijn vrouw eenzaam in de kamer op de bank te huilen. Dat kan een dubbel gevoel van verlatenheid geven, waarbij beiden elkaar niet verstaan. Daar komen de oude hechtingbehoefte enorm naar voren.

Seksualiteit is eveneens een onderwerp bij rouw. En juist over dat thema wordt vaak niet gesproken. Er kan een grote behoefte zijn aan intimiteit in de vorm van aanraking. Maar er kan ook behoefte zijn aan sex als een dierbare overleden is. Lees bijvoorbeeld het boek van Tim Overdiek 'Tranen van liefde'. Daar kan veel onbegrip over zijn als iemand het überhaupt al durft te zeggen...

Mannen zouden ook meer in de rouwopleiding, die Riet mede verzorgd, horen te zijn. Zo kunnen mannen met rouw zich beter herkennen in de hulpbieder. Nadat we het hebben over de mannen die van Mars kunnen komen en vrouwen van Venus in verdriet, vraag ik welke mensen om steun vragen bij rouw. Dat

zijn vaak vrouwen, niet de laag opgeleiden, niet de ouderen, evenmin als allochtonen. De laatste drie groepen worden –als ze komen– vaak gestuurd, door een familielid of bijvoorbeeld huisarts.

Riet is druk met haar onderwerp, ze schrijft, geeft lezingen en is docente. Het therapie geven neemt een klein deel van haar tijd in beslag. Ouder- en gezinsbegeleiding, coaching en supervisie des te meer. Dat is een bewuste keus. Daarnaast krijgt zij veel vragen via internet. Door bezig te zijn met een boek, ontstaat al bijna weer een onderwerp voor het volgende. Zo was zij laatst spreker bij artsen en verpleegkundigen. Een groep die ook moeite kan hebben met het begeleiden van rouw. Tijd nemen, al is het een minuutje, aanwezig zijn, dat is zo belangrijk, geeft Riet aan. Er zijn veel aangrijpingspunten en redenen om lang met deze auteur door te praten. Beiden hebben we nog meer op ons agenda staan. Het wegrestaurant geeft ook een 'transit gevoel'; alsof ik iemand ben op vakantie, op doorreis. Op die reis was Riet een prettige ontmoeting en een mooi rolmodel.
